

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «МЕЛІКСЕТЯН ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF MELIKSETYAN v. UKRAINE)

(заява № 40057/11)

Стислий виклад рішення від 22 вересня 2022 року

У цій справі згідно з твердженнями заявника він був свавільно затриманий 05 квітня 2010 року трьома працівниками міліції, які піддали його катуванню у Фрунзенському райвідділі ХМУ ГУМВС, щоб змусити дати зізнавальні показання, а згодом вони відвезли його до експерта, який склав неправдивий висновок про відсутність у нього тілесних ушкоджень. Заявнику було призначено іншу судово-медичну експертизу, і експерти надали висновок, що він отримав «легкі» тілесні ушкодження.

07 червня 2010 року прокуратура Харківської області порушила кримінальну справу, у межах якої було затримано двох працівників міліції та обрано їм запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Згодом було порушено кримінальне провадження стосовно третього працівника міліції, яке було закрито у зв'язку з відсутністю в його діях складу злочину.

20 лютого 2014 року Ленінський районний суд міста Харкова визнав двох працівників міліції винними та обрав їм покарання у виді позбавлення волі на строк сім років і шість місяців, позбавив їх звання і права обіймати посади працівників правоохоронних органів на строк три роки.

08 липня 2014 року Апеляційний суд Харківської області (далі – Апеляційний суд), переглянувши справу за апеляційними скаргами сторін, ухвалив, що працівники міліції могли бути звільнені від подальшого відбування покарання у виді позбавлення волі відповідно до Закону України «Про амністію 2014 року», зокрема тому, що вони вже відбули більше однієї чверті строку свого покарання, і їхні злочини не включали «насильство, [що становило] небезпеку для життя і здоров'я». Також суд скасував заборону обіймати їм посади в правоохоронних органах.

Заявник подав касаційну скаргу. Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ встановив, що заявник не мав права подавати таку скаргу.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за статтями 3 та 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) що працівники міліції піддали заявника катуванню, його скарга не була належним чином розслідувана і не було ефективних засобів юридичного захисту у зв'язку з цією скаргою.

Розглянувши скарги заявника Європейський суд зауважив, що двоє працівників міліції були визнані винними у жорстокому поводженні із заявником. Цих міркувань достатньо для висновку Європейського суду, що держава несе відповідальність за жорстоке поводження з ним. З огляду на велику кількість тілесних ушкоджень, завданих заявнику, наявність їх в декількох місцях та обставини, за яких вони були отримані, у тому числі тривалість жорстокого поводження, його умисний характер, його мету та вразливість заявника *vis-à-vis* працівників міліції, які затримували та допитували його з грубим порушенням чинного законодавства – Європейський суд вважає, що таке поводження досягло такого рівня суворості, аби кваліфікувати його як катування. Проте, Апеляційний суд звільнив обох працівників міліції від відбування невідбутої частини покарання та скасував заборону обіймати посади в правоохоронних органах, встановивши, що вчинені ними кримінальні правопорушення «не включали насильства, [що становило] небезпеку для життя та здоров'я». Щодо третього працівника міліції Європейський суд звернув увагу, що на нього не було накладено жодних дисциплінарних стягнень чи притягнуто до будь-якої іншої відповідальності, хоча, він брав участь у затриманні заявника та примусовому доставленні до відділу міліції, а також був присутній під час допиту заявника.

З огляду на зазначені висновки Європейський суд констатував порушення матеріального та процесуального аспекту статті 3 Конвенції та зазначив, що основні юридичні питання, порушені в цій заяві розглянуто і немає потреби далі розглядати питання за статтею 3 Конвенції або окремо скаргу за статтею 13 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Оголошує* заяву прийнятною;

2. *Постановляє*, що заявник був підданий катуванню працівників міліції у порушення статті 3 Конвенції;

3. *Постановляє*, що було порушено статтю 3 Конвенції у зв'язку з непроведенням ефективного розслідування тверджень заявника про катування;

4. *Постановляє*, що немає необхідності окремо розглядати скаргу за статтею 13 Конвенції;

5. *Постановляє*, що:

- (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:
- (i) 8 000 (вісім тисяч) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди;
 - (ii) 1 500 (одна тисяча п'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявнику, в якості компенсації витрат на правову допомогу, які мають бути сплачені на банківський рахунок пана М. Тарахкала, захисника заявника;
- (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simpleinterest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
6. Відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.»